

AGRUPACIÓ : Territori, Habitatge i Transició Ecol.

PROGRAMA PRESSUPOSTARI: 542. Ordenació del territori i urbanisme

Pla de Govern: 5. Autogovern efectiu i finançament singular

Pla Departamental: 9. Cohesionar i reequilibrar el territori de manera sostenible, integral i adaptativa

Diagnòstic de la situació

Necessitat a la qual fa front el programa:

L'ordenació territorial i urbanística constitueix la base física de l'economia, la qualitat de vida, el desenvolupament sostenible i la protecció del medi ambient. La localització i distribució en l'espai dels diferents usos del sòl condiciona vectors d'una enorme transcendència: cohesió social, transició energètica, competitivitat econòmica, equilibri territorial i serveis ecosistèmics d'infraestructura verda. Per donar resposta cal definir un model i una estratègia territorial global amb els criteris, procediments i instruments necessaris; identificar i gestionar recursos territorials essencials; facilitar i promoure projectes basats en l'eficiència territorial per respondre a necessitats residencials, optimitzin sòl d'activitat econòmica o permetin la implantació d'energies renovables. Les polítiques urbanes han de tenir un rol destacat en la sostenibilitat social, ambiental i econòmica en els hàbitats urbans. D'altra banda, existeixen territoris singulars, com els de muntanya, caracteritzats per una posició perifèrica respecte els principals nodes de població i activitat, escassa població i atomització del poblament, dificultats orogràfiques i climàtiques, feblesa institucional i econòmica, i disponibilitat de recursos endògens que cal posar en valor. En els darrers deu anys part del territori rural i de muntanya s'ha vist afectat per una pèrdua de població rellevant i requereix d'un tractament específic, d'una política activa de foment, d'una simplificació administrativa i d'un esforç de governança.

Població objectiu:

Aquest programa afavoreix el conjunt de la població de Catalunya en qualitat de vida i en l'esfera econòmica en tant que posa les bases per un desenvolupament territorial eficient; i ho fa sense descuidar aquells territoris amb dificultats específiques (cohesió territorial), sense comprometre les possibilitats de les generacions futures (sostenibilitat), i entenent que l'escala humana ha d'emergir com a base sobre la que planificar i dissenyar les polítiques territorials i urbanístiques.

Descripció detallada de la necessitat:

Una ordenació basada en l'eficiència territorial garanteix la preservació dels espais oberts i de la seva funcionalitat, la viabilitat econòmica dels serveis, les condicions de vida i la competitivitat. En canvi, una dispersió elevada dels teixits residencials, dels equipaments o del sòl per activitat econòmica requereix d'una sobredotació infraestructural, genera sobre costos vinculats a la mobilitat i compromet les potencialitats del territori. Ordenar el territori de manera sostenible significa promoure el reciclatge urbà, facilitar la complexitat d'usos, generar espais inclusius, o gestionar els espais oberts de manera proactiva.

Així, cal definir estratègies territorials i ajustar els instruments necessaris perquè l'urbanisme s'ajusti a les escales de gestió més eficients per afrontar els problemes actuals, i sigui viable. Cal promoure projectes territorials que tinguin capacitat tractora de l'economia, impulsant directament projectes estratègics i tutelant el planejament urbanístic municipal i projectes locals. També és necessari posar èmfasi en polítiques que atenguin la diversitat territorial. Cal fomentar la cohesió, potenciar els elements endògens i equilibrar les desigualtats territorials a partir de l'actuació sobre la part del territori afectat per una pèrdua de població rellevant amb plena concertació amb la ciutadania i els agents del territori. En espais oberts cal avançar en l'ordenació i la gestió dels actius estratègics en sòl no urbanitzat, en la caracterització dels elements i funcions de valor en els espais oberts i definició de criteris d'intervenció més adients. Cal valoritzar o generar un millor paisatge. També posar l'hàbitat urbà com a subjecte actuacions fonamentades en el desenvolupament urbà sostenible. La Generalitat ha d'esdevenir un referent en la promoció i impuls de la qualitat de l'arquitectura. Pel que fa als territoris de muntanya, cal tenir present que, durant prop de quatre dècades, l'acció de Govern s'ha centrat en la millora de les infraestructures, els equipaments i la prestació de serveis, cosa que ha permès reduir les diferències, en aquest àmbit, amb la resta del país. No obstant això, aquest territori, que d'altra banda és ric en recursos endògens, segueix mostrant una feblesa demogràfica, institucional i econòmica que obliga els poders públics a persistir en l'objectiu original però amb una nova estratègia que posi l'accent en l'atracció de l'activitat econòmica, l'acollida de nous residents, la digitalització, la innovació, l'impuls d'actuacions estratègiques, la integració de les diverses polítiques sectorials que hi concorren, el suport als ajuntaments petits i l'enfortiment de l'arquitectura institucional del territori i la governança.

Marc regulador del programa:

Llei 23/1983, de 21 de novembre de política territorial. Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme. Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme. Llei 5/2005, de 8 de juny, de protecció gestió i ordenació del paisatge. Llei 12/2017, del 6 de juliol, de l'arquitectura. Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya.

Missió

Ordenar la transformació i el conjunt d'intervencions en el territori mitjançant la planificació i la gestió tant d'escala territorial com urbanística o sectorial i donar un tractament específic, actiu i integrat als territoris que ho requereixen, entre els quals els de muntanya, per tal de garantir que el nostre país sigui socialment equilibrat, una realitat eficient i sostenible des del punt de vista econòmic, amb un medi ambient de qualitat, que no comprometi els actius territorials que poden necessitar les generacions futures.

Objectius estratègics i operatius del programa

- Desplegar l'Agenda Urbana de Catalunya per l'assoliment d'un desenvolupament sostenible i incliusiu d'acord amb els ODS de la Conferència Habitat III (OE9.1)
 1. Portar a acord de Govern, un pla d'acció i un model de governança per a la implementació de l'Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya 2050.
- Preservar el valors del territori i el seus serveis ecosistèmics (OE9.2)
 1. Impulsar un pla d'acció per abordar les urbanitzacions amb déficits.
 2. Evolucionar el Mapa Urbanístic de Catalunya per dotar-lo de valor jurídic.
 3. Incrementar els instruments de gestió i preservació d'actius territorials.
- Abordar l'ordenació territorial del conjunt del país així com dels sistemes urbans i metropolitans (OE9.3)
 1. Avançar en la tramitació de noves iniciatives legislatives amb incidència en l'ordenació del territori.
 2. Elaborar els plans i estratègies territorials per a tot o per a una part del territori.
 3. Promoure instruments de planificació coordinada a escala supramunicipal de les principals àrees urbanes del nostre país.
 4. Incrementar les actuacions de gestió urbanística concertada.
- Revertir la pèrdua de població en el món rural i fixar la població, impulsar-hi l'activitat econòmica i retenir-hi el talent (OE9.4)
 1. Avançar en la implementació de mesures urbanístiques per facilitar l'activitat econòmica al món rural.
 2. Frenar i revertir el despoblament als sistemes urbans amb pèrdua sostinguda de població a través de programes específics d'arrelament i foment territorial.
- Impulsar, fomentar i difondre la qualitat arquitectònica a partir dels valors socials, sostenibles, tecnològics i culturals (OE9.5)
 1. Incrementar la qualitat de l'arquitectura i del paisatge urbà.
 2. Desenvolupar les actuacions de foment i difusió de l'Arquitectura.
- Desplegar l'Estratègia del Pirineu pel desenvolupament econòmic i social sostenible dels territoris de muntanya (OE9.6)
 1. Avançar en la redacció d'una nova Llei de muntanya que atregui capital humà, residents permanents i activitat econòmica tot l'any, posi en valor els recursos endògens i ajusti les polítiques públiques i la seva governança a l'especificitat d'aquests territoris.
 2. Desplegar l'Agenda estratègica del Pirineu i els projectes d'interès territorial.
 3. Incrementar les actuacions de promoció i desenvolupament en l'àmbit territorial de l'Alt Pirineu i Aran.
 4. Incrementar les actuacions de millora d'accessos a nuclis de població disseminats i dels senders.
 5. Garantir la viabilitat hivernal d'accés als nuclis de població de muntanya.
 6. Promoure l'habitatge en territoris de muntanya.

Indicadors del programa	Unitat	Obj.	2023 Real	2024 Real	2025 Previst	2026 Previst
1. Nombre d'actuacions, com exposicions i jornades de debat, de difusió de l'arquitectura catalana	Nombre	OE9.5			3,00	4,00
2. Pressupost destinat a projectes d'arrelament	EUR	OE9.4			1.585.109,53	1.148.119,85
3. Nombre de plans urbanístics en elaboració que aborden les realitats metropolitanes o els sistemes urbans	Nombre	OE9.3			3,00	4,00
4. Nombre de plans o estratègies territorials en elaboració	Nombre	OE9.3			3,00	2,00
5. Jornades tècniques de promoció sectorial de l'Alt Pirineu i Aran	Nombre	OE9.6	10,00	12,00	10,00	15,00
6. Impuls d'un pla d'acció per abordar les urbanitzacions amb déficits	Sí(1)/No (0)	OE9.2				1,00
7. Nombre d'iniciatives legislatives en matèria de territori en tramitació	Nombre	OE9.3	2,00	5,00	3,00	4,00
8. Nombre d'instruments de planificació urbanística d'àmbit econòmic, social o d'infraestructures en tramitació	Nombre	OE9.3	33,00	30,00	30,00	32,00

Despeses per capítols del programa (EUR)	Import consolidat
1 Remuneracions del personal	2.071.746,36
2 Despeses corrents de béns i serveis	9.335.641,40
3 Despeses financeres	150.000,00
4 Transferències corrents	1.989.448,71
6 Inversions reals	43.182.229,19
7 Transferències de capital	8.370.000,00
8 Variació d'actius financers	2.000.000,00
9 Variació de passius financers	10.362.395,00
Total despeses	77.461.460,66
Llocs de treball pressupostats del programa	33

PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER AL 2026
MEMÒRIES DE PROGRAMES

AGRUPACIÓ	: Territori, Habitatge i Transició Ecol.				
PROGRAMA PRESSUPOSTARI:	542. Ordenació del territori i urbanisme				
GESTOR DE PROGRAMA	: 8150. Consorci de l'Observatori del Paisatge				Subsector: CONS.

Objectius estratègics i operatius del programa

- Preservar el valors del territori i el seus serveis ecosistèmics (OE9.2)
- 3. Incrementar els instruments de gestió i preservació d'actius territorials.

Indicadors del gestor	Unitat	Obj.	2023 Real	2024 Real	2025 Previst	2026 Previst
1. Nombre de cursos, tallers i seminaris realitzats a l'Observatori del Paisatge	Nombre	OE9.2	4,00	3,00	3,00	2,00
2. Increment del fons documental del centre de documentació de l'Observatori del Paisatge	%	OE9.2	3,00	3,00	2,50	2,50
3. Nombre d'iniciatives internacionals en què participa l'Observatori del Paisatge	Nombre	OE9.2	3,00	3,00	4,00	4,00
4. Nombre de publicacions de referència sobre paisatge (en digital i en paper)	Nombre	OE9.2	57,00	61,00	58,00	57,00
5. Consultes de la ciutadania, entitats i administracions locals ateses	Nombre	OE9.2	122,00	162,00	110,00	115,00

Principals béns/serveis i actuacions destacades

1. Elaborar propostes i mesures de protecció, gestió i ordenació del paisatge.
2. Incorporar el paisatge en les polítiques territorials i sectorials.
3. Fer seguiment de les cartes del paisatge i plans de paisatge vigents i assessorar l'administració local en l'àmbit del paisatge.
4. Elaborar cartografia comuna dels principals valors i dinàmiques del paisatge de Catalunya.
5. Mantenir, gestionar i actualitzar el fons documental sobre paisatge a nivell europeu i arxiu d'imatges dels paisatges de Catalunya.
6. Assessorar i donar resposta a consultes tècniques i intercanviar informació a escala local, nacional, estatal i internacional.
7. Organitzar cursos, tallers i seminaris; i col·laborar en activitats de difusió sobre paisatge organitzades per altres institucions.
8. Editar i distribuir publicacions i butlletins de referència sobre paisatge.
9. Fomentar la formació en paisatge en les diverses etapes educatives.

Despeses per capítols del gestor (EUR)	Import sense consolidar
1 Remuneracions del personal	433.978,81
2 Despeses corrents de béns i serveis	104.942,99
3 Despeses financeres	0,00
4 Transferències corrents	0,00
6 Inversions reals	2.500,00
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	0,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	541.421,80
Llocs de treball pressupostats del gestor	9